

Sygn. akt I Ca 112/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2014r.

Sąd Okręgowy w Zamościu I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący:	SSO Elżbieta Koszel (spr.)
Sędziowie:	SSO Teresa Szykuła SSO Dariusz Krzysiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Grażyna Rozkres

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2014 r. w Zamościu

na rozprawie sprawy

z powództwa Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej (...) w G.

przeciwko J. P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zamościu

z dnia 12 listopada 2013 r. sygn. akt I C 478/13

I. oddala apelację;

II. nie obciąża pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego poniesionymi przez powódkę

Sygn. akt I Ca 112/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 listopada 2013r. Sąd Rejonowy w Zamościu

I. zasądził od pozwanego J. P. na rzecz powoda Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo - Kredytowej (...) w G. kwotę 43 641,87 zł. z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności kredytu lombardowego NBP od 1 października 2013 roku do dnia zapłaty, przy czym płatność kwoty 43 641,87 zł. rozłożył na 30 rat – pierwsza w wysokości 141,87 zł., zaś pozostałe 29 rat w wysokości po 1 500 zł każda, płatnych do dnia 25 każdego kolejnego miesiąca poczynając od miesiąca następnego po uprawomocnieniu się wyroku, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności którejkolwiek raty;

II. umorzył postępowanie w pozostałym zakresie;

III. zasądził od pozwanego J. P. na rzecz powoda Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo - Kredytowej (...) w G. kwotę 4 320,44 zł. kosztów wynagrodzenia pełnomocnika procesowego.

Sąd Rejonowy ustalił,

że 16 września 2011 r. zawarta została umowa pożyczki konsumenckiej na cele mieszkaniowe nr (...) pomiędzy Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo - Kredytową (...) w G. a J. P., na podstawie której powód udzielił pozwanemu pożyczki w wysokości 55 000 zł. Zgodnie z planem spłaty pożyczki, określonym w załączniku nr 2 i będącym integralną częścią umowy, spłata obejmowała 60 rat i miała zakończyć się 14 września 2016 r.

Pozwany 16 września 2011 r. przystąpił również do umowy grupowego ubezpieczenia na podstawie Warunków Grupowego Ubezpieczenia Członków SKOK na wypadek utraty pracy (...), zawartej przez Ubezpieczającego – Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo - Kredytową z Towarzystwem (...) Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo - Kredytowych z siedzibą w S.. Suma ubezpieczenia była równa kwocie udzielonej pożyczki i wynosiła 55 000 zł. Przedmiotem ubezpieczenia była utrata pracy przez Ubezpieczonego w okresie ubezpieczenia tj. od 17 września 2011 r. do 14 września 2016 r. Na dzień 28 marca 2012 r. łączna wysokość zadłużenia pozwanego z tytułu umowy pożyczki wynosiła 559,93 zł. Powód wzywał pozwanego do zapłaty zadłużenia kolejno pismami z dnia 28 marca 2012 r., 28 maja 2012 r., 28 czerwca 2012 r., 16 lipca 2012 r. oraz 17 października 2012 r. Łączna wysokość zadłużenia na dzień 17 października 2012 r. wynosiła 7 373,29 zł. i składały się na nią: zaległy kapitał w kwocie 3.237,77 zł., odsetki umowne w kwocie 3 968,89 zł., odsetki karne w kwocie 142,34 zł. oraz koszty windykacji - 24,29 zł.

Wypowiedzeniem z 23 kwietnia 2012 r. ówczesny pracodawca pozwanego rozwiązał z nim umowę o pracę bez wypowiedzenia bez winy pracownika, ze skutkiem na dzień doręczenia pisma, co nastąpiło 26 kwietnia 2012 r. Pismem z 17 października 2012 r. powód na podstawie postanowień umowy oraz „Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek SKOK (...)” wobec zaprzestania terminowej spłaty zobowiązania wypowiedział pozwanemu przedmiotową umowę pożyczki.

Decyzją z 15 października 2012 r. pozwany został zarejestrowany jako osoba bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy w Z..

W związku z problemami ze spłatą rat pożyczki pozwany w dniu 25 lipca 2012 r. skierował do powoda wniosek o restrukturyzację zadłużenia, którym wnosił o zawieszenie spłat rat na okres trzech miesięcy tj. sierpnia, września i października 2012 r., natomiast 7 grudnia 2012 r. pozwany zgłosił roszczenie z grupowego ubezpieczenia członków SKOK w związku z utratą pracy w dniu 26 kwietnia 2012 r. Pismem z 21 stycznia 2013 r. Towarzystwo (...) Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo - Kredytowych z siedzibą w S. poinformowało pozwanego, iż podjęło decyzję o wypłacie rat odszkodowania z tytułu utraty pracy począwszy od miesiąca października 2012r. Miesięczna rata uznanego odszkodowania to kwota 1 471,80 zł., równa wysokości raty pożyczki nr (...). Towarzystwo (...) wskazało, iż dokona wypłaty kwoty 5 887, 20 zł., na którą złożą się raty za miesiące: od października do grudnia 2012 r., oraz za miesiąc styczeń 2013 r. Wypłaty kolejnych rat odszkodowania nastąpić miały w terminach wskazanych w planie spłat, pod warunkiem spełnienia zapisu § 14 ust. 3 ogólnych warunków ubezpieczenia, w myśl którego: rata odszkodowania wypłacana jest w kwocie odpowiadającej wysokości najbliższej raty pożyczki, po dostarczeniu przez Ubezpieczonego zaświadczenia z urzędu pracy, potwierdzającego status bezrobotnego, przed wypłatą każdej kolej raty odszkodowania, jednak nie później niż w ciągu 14 dni od daty jego wystawienia.

Do 25 czerwca 2013 r. Towarzystwo (...) Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo – Kredytowych, zgodnie z decyzją o wypłacie rat odszkodowania z tytułu utraty przez pozwanego pracy wypłaciło dziewięć rat po 1 471, 80 zł. W dniu 13 września 2013r. powód otrzymał od ubezpieczyciela ostatnią ratę odszkodowania.

Od 1 grudnia 2013 r. pozwany ma podjąć pracę na stanowisku referenta w Zarządzie Dróg Grodzkich w Z.. J. P. nie posiada żadnych oszczędności. Nie ma nikogo na utrzymaniu. Oprócz odszkodowania przekazanego przez ubezpieczyciela pożyczki, pozwany nie zapłacił żadnych rat w czasie trwania procesu.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów dołączonych do akt sprawy oraz zeznań pozwanego, uznając wszystkie dowody za wiarygodne.

Sąd Rejonowy dokonał następującej oceny prawnej.

Powoda oraz pozwanego J. P. łączyła umowa pożyczki konsumenckiej na cele mieszkaniowe nr (...) z 16 września 2011 r. Zgodnie z postanowieniami umowy powód udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 55 000 zł. na okres od 16 września 2011 r. do 14 września 2016 r. Pożyczka oprocentowana była według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd SKOK, wynoszącej w dniu zawarcia umowy 18 % w skali roku (pkt. 4 umowy), a pożyczkobiorca zobowiązany był do spłaty pożyczki w terminie do dnia 14 września 2016 r. (pkt 9 umowy). Spłata pożyczki następować miała w ratach, zgodnie z planem spłaty stanowiącym załącznik do umowy (pkt 10 umowy).

Umowa przewidywała, że wpłaty dokonywane przez pożyczkobiorcę na poczet spłaty pożyczki SKOK miał prawo zaliczyć w pierwszej kolejności na: koszty windykacji, w tym opłaty za upomnienia i wezwania do zapłaty, prowizje i opłaty, odsetki od kapitału przeterminowanego, kapitał przeterminowany, odsetki za okresy obrachunkowe oraz kapitał (pkt 11 umowy). Zgodnie z umową w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność z tego tytułu stawała się w dniu następnym należnością przeterminowaną. Od niespłaconego w całości lub w części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia pobierane są odsetki według zmiennej stopy procentowej wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (pkt 25 umowy). Powód miał prawo do zmiany wysokości odsetek w przypadkach określonych w punkcie 4 umowy, z tym zastrzeżeniem, że maksymalna stopa procentowa nie może przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP.

Powód zastrzegł sobie prawo do wypowiedzenia umowy z 30 - dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia całej pożyczki wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku stwierdzenia, że warunki udzielenia pożyczki nie zostały dotrzymane, a także w przypadku, gdy pożyczkobiorca nie zapłacił w terminie określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy listem poleconym do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania, po rygorem wypowiedzenia umowy (pkt 28 umowy).

W przypadku uchybienia postanowieniom dotyczącym zasad i terminu spłat, pożyczkobiorca będzie każdorazowo zobowiązany do uiszczenia na rzecz SKOK opłat windykacyjnych z tytułu zawiadomień, wezwań do zapłaty, monitów telefonicznych oraz kosztów windykacji terenowej w kwotach określonych w tabeli prowizji i opłat (pkt 26 umowy). Integralną częścią umowy był regulamin udzielania kredytów i pożyczek w SKOK, który pozwany otrzymał wraz z zawarciem umowy (pkt 30 umowy).

W ocenie Sądu Rejonowego odpowiedzialność pozwanego względem powoda wynika z postanowień powołanej wyżej umowy pożyczki oraz przepisów kodeksu cywilnego.

Umowa pożyczki została uregulowana w art. 720 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem – przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej ilości.

Umowa jako dwustronna czynność prawna jest jednym ze źródeł stosunku zobowiązaniowego. Strony, które ją zawarły są tą umową związane i właściwie żadna z nich nie może jej rozwiązać bez zgody drugiej strony. Zawarcie umowy powoduje powstanie po stronie dłużnika obowiązku wykonania zobowiązania, tj. spełnienia świadczenia zgodnie z treścią tegoż stosunku, czyli prawami i obowiązkami jego stron, w sposób odpowiadający celowi społeczno – gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeśli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje – także w

sposób odpowiadający tym zwyczajom (art. 354 k.c.). Z tego należy wnioskować, że treść stosunku zobowiązaniowego - która przy umownych stosunkach obligacyjnych wynika przede wszystkim z treści tejże umowy - rozstrzyga o tym, jaki jest zakres obowiązków dłużnika i co powinien on świadczyć wierzycielowi, by wykonać zobowiązanie.

Z dołączonych do pozwu dokumentów bezspornie wynika, że od marca 2012 r. pozwany zaczął z opóźnieniem regulować raty pożyczki. W okresie pomiędzy 28 marca 2012 r. a październikiem 2012 r. był on pięciokrotnie wezwany do zapłaty zaległych rat, w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania, pod rygorem wypowiedzenia umowy. Powyższe czynności nie przyniosły skutku, bowiem pozwany spłacał raty nadal nieterminowo. Wobec powyższego, powód był uprawniony do wypowiedzenia umowy z 30 - dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia całej pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności. Dodatkowo powód miał prawo pobierać odsetki według stopy ustalonej w umowie dla należności przeterminowanej, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia.

Pozwany nie kwestionował wysokości należności, a jedynie zarzucał, iż żądanie jest przedwczesne ponieważ nie uchylał się on z zapłatą zadnej raty oraz otrzymał decyzję ubezpieczyciela o przekazaniu środków z ubezpieczenia na spłatę rat kredytu.

Zdaniem Sądu I instancji zarzut ten nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy na chronologię zdarzeń, które niewątpliwie przyczyniły się do powstania zadłużenia pozwanego, jak i działań przez niego podejmowanych w celu prawidłowego wypełnienia umowy zawartej z powodem.

Faktem bezspornym jest, iż 26 kwietnia 2012 r. pracodawca rozwiązał z pozwanym stosunek pracy, co niewątpliwie wpłynęło na zaprzestanie przez pozwanego regularnych spłat rat pożyczki. Okoliczność ta jednakże nie może mieć wpływu na prawa i obowiązki stron wynikające z zawartej w dniu 16 września 2011 r. umowy. Powód zgodnie z umową uprawniony był do jej wypowiedzenia w przypadku nie zapłacenia przez pożyczkobiorcę w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy listem poleconym do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania. Powyższe postanowienia umowne nie uległy zmianie w związku z przystąpieniem przez pozwanego do grupowego ubezpieczenia członków SKOK na wypadek utraty pracy. Podkreślić bowiem należy, iż ubezpieczenie stanowiło niejako formę zabezpieczenia terminowości spłat rat, a tym samym mogło skutecznie uchronić pozwanego przed wypowiedzeniem umowy pożyczki tylko w przypadku podjęcia przez niego odpowiednich kroków w terminach przewidzianych w ogólnych warunkach grupowego ubezpieczenia.

Zgodnie z § 14 ust. 1 ogólnych warunków grupowego ubezpieczenia (dalej: o.w.g.u.) Towarzystwo zobowiązane było do wypłaty odszkodowania, jeżeli utrata pracy nastąpiła w okresie ubezpieczenia, a Ubezpieczony zarejestrował się jako bezrobotny we właściwym urzędzie pracy i przedstawił Towarzystwu zaświadczenie o uzyskaniu statusu bezrobotnego. Z § 15 o.w.g.u. wynika, iż Ubezpieczony po rozwiązaniu stosunku pracy, winien niezwłocznie powiadomić Towarzystwo o tym fakcie oraz przedłożyć Towarzystwu, za pośrednictwem ubezpieczającego dokumenty niezbędne do ustalenia zasadności roszczenia. Zachowanie należytej staranności w powyższym zakresie niewątpliwie pozwoliłoby uniknąć zaległości z zapłatą pełnych rat za dwa okresy płatności, albowiem zgodnie z § 16 ust. 3 o.w.g.u., Towarzystwo wypłaca należne odszkodowanie w ciągu 30 dni od daty zgłoszenia roszczenia i przedłożenia wymaganych dokumentów uzasadniających roszczenie.

W sprawie ustalono bezspornie, iż umowa o pracę pozwanego uległa rozwiązaniu 26 kwietnia 2012 r., jednakże dopiero 7 grudnia 2012 r. zgłosił on roszczenie z grupowego ubezpieczenia członków SKOK. Podkreślić przy tym należy, iż zgłoszenie to nastąpiło już po skutecznym wypowiedzeniu przez powoda przedmiotowej umowy pożyczki.

Z tych względów należy uznać, że zarzut co do przedwczesnego wytoczenia powództwa nie znajduje uzasadnienia w ustalonym stanie faktycznym, a późniejsza decyzja ubezpieczyciela o przekazaniu środków z ubezpieczenia na spłatę rat kredytu nie miała wpływu na uprawnienie powoda do wypowiedzenia umowy pożyczki.

W ocenie Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie zaistniały podstawy do zastosowania art. 320 k.p.c. i rozłożenia świadczenia na raty wobec pozwanego. Zaprzestanie terminowego spłacania rat pożyczki przez J. P. było następstwem rozwiązania z nim umowy o pracę bez wypowiedzenia, w związku z jego niezdolnością do pracy wskutek choroby, a więc okolicznością od pozwanego niezależną. Pozwany obecnie jest osobą bezrobotną, jednakże z dniem 1 grudnia 2013 r. podejmie pracę w Zarządzie Dróg Grodzkich w Z. na stanowisku referenta, co umożliwi mu zachowanie płynności finansowej i tym samym spłatę zasądzonych świadczenia w ratach – pierwszej w wysokości 141,87 zł. i pozostałych 29 w wysokości po 1500 zł., co jest kwotą zbliżoną do rat jakie powód uzyskiwałby od pozwanego, gdyby umowa pożyczki nie uległa rozwiązaniu.

W zakresie, w jakim powód cofnął pozew ze zrzeczeniem roszczenia, umorzono postępowanie na podstawie art. 355 § 1 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zostało oparte na art. 98 k.c. i zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu, zgodnie z którą w określonych granicach przegrywający zwraca koszty procesu wygrywającemu przeciwnikowi. Na zasądzoną kwotę 4320,44 zł.łożyły się: opłata od pozwu - 691 zł., opłata skarbową od pełnomocnictwa - 17 zł., prowizja od opłat - 12,44 zł., wynagrodzenie pełnomocnika procesowego - 3 600 zł.

Apelację od tego wyroku złożył pozwany w części obejmującej rozłożenie zasądzonych kwoty 43 641,87 zł na 30 rat i zasądzenie od niego na rzecz powoda kosztów procesu.

Apelujący zarzucił sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, iż pozwany jest w stanie spłacić pożyczkę w 30 ratach, podczas gdy sytuacja majątkowa uniemożliwia mu spłacenie zasądzonych kwoty w ilości 30 rat, nakazanej w wyroku.

Podnosząc taki zarzut J. P. wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez rozłożenie zasądzonych kwoty 43 641,87 zł na 60 rat: pierwsza w wysokości 571,87 zł, kolejne 59 w wysokości po 730 zł płatne do 25 dnia każdego kolejnego miesiąca, poczynając od miesiąca następnego po uprawomocnieniu się wyroku, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz zwolnienie pozwanego od ponoszenia kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Podstawę rozłożenia na raty zasądzonych świadczenia stanowią „szczególnie uzasadnione” okoliczności. Ocena, czy zachodzą one w rozpoznawanej sprawie należy do Sądu orzekającego, któremu ustawodawca pozostawił swobodę, ograniczoną – podobnie jak przy ocenie materiału będącego podstawą ustaleń faktycznych (art. 233 § 1 k.p.c.) – doświadczeniem życiowym i zasadą wszechstronności. Podważenie prawidłowości rozstrzygnięcia o wysokości rat, jak i terminu ich płatności nie może nastąpić bez podważenia wyników oceny sędziowskiej (tak S.N. w wyroku z dnia 13 kwietnia 1999r., II CKN 124/98, LEX nr 521913).

Należy mieć na uwadze, że przepis art. 320 k.p.c. jest stosowany przez Sąd fakultatywnie. Sąd może (ale nie musi) rozłożyć zasądzone świadczenie na raty. W przedmiotowym stanie faktycznym Sąd I instancji, korzystnie dla pozwanego, rozłożył zasądzoną należność na 30 rat miesięcznych. Dalej idące dobrodziejstwo nie jest uzasadnione w okolicznościach sprawy. Ustalenia Sądu Rejonowego są zgodne z materiałem dowodowym, ich ocena nie przekracza granic zakreślonych art. 233 § 1 k.p.c. i z tych względów Sąd Okręgowy przyjmuje je za własne.

Wobec powstania stosunku zobowiązaniowego wierzyciel ma prawo oczekiwać, że dłużnik spełni obowiązujące go świadczenie, a więc zachowa się zgodnie z treścią zobowiązania. Zgodnie z art. 354 § 1 k.c. dłużnik ma wykonać zobowiązanie nie tylko zgodnie z jego treścią, ale jednocześnie w sposób odpowiadający celowi społeczno – gospodarczemu. Niezastosowanie się przez dłużnika do tych wymagań sprawia, że można mówić o nienależnym wykonaniu. W stosunkach zobowiązaniowych trzeba zachować należyłą staranność. Obowiązek należytej staranności, o którym mowa w art. 355 k.c., dotyczy wszystkich momentów wykonania zobowiązania, tj. fazy przygotowawczej, zasadniczej i końcowej. Rozłożenie należności na raty prowadzi do złagodzenia rygorystyki wynikającego z tych przepisów. Jednak istota rozłożenia na raty powinna uwzględniać interes obu stron procesu.

Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił sytuację majątkową pozwanego i dlatego rozłożył zasądzoną kwotę na 30 rat. Rozłożenie tej należności na 60 rat byłoby sprzeczne ze słusznym interesem wierzyciela i naruszałoby instytucję rozłożenia na raty, która powinna służyć obu stronom: dłużnikowi – poprzez możliwość wywiązania się z zobowiązania oraz wierzycielowi – poprzez zapewnienie realności spełnienia świadczenia przez dłużnika. Wierzyciel nie może swoim kosztem odpowiadać za błędną prognozę pożyczkobiorcy co do własnej sytuacji finansowej w przyszłości. Z istoty pożyczki wynika, że pożyczkobiorcę obciąża ryzyko wystąpienia okoliczności stanowiących przeszkodę w jej terminowej spłacie. Zasady rozsądnego postępowania nakazują przewidywać skutki prawne swoich działań i wymagają starannego rozważenia wszelkich okoliczności przed zawarciem umowy. Uwzględnienie wniosku apelacji wydłużyłoby okres spłaty pożyczki do 5 lat, powód uzyskałby całkowite zaspokojenie dopiero w 2019r., podczas gdy umowny plan zakładał spłatę zadłużenia do września 2016r.

Pozwany jest inżynierem budownictwa drogowego, obecnie zdolnym do pracy. Oczekuje on na wynik procesu o przywrócenie do pracy w poprzednio zatrudniającym go zakładzie pracy. Deklaruje, że nawet w przypadku niekorzystnego dla niego orzeczenia będzie poszukiwał pracy w swoim zawodzie, a nawet już poczynił pewne działania w tym kierunku (wyjaśnienie pozwanego złożone na rozprawie apelacyjnej – k. 263, 264).

J. P. nie ma nikogo na utrzymaniu.

Na aprobatę zasługuje więc ocena dokonana przez Sąd Rejonowy m. in. w zakresie ilości, wielkości i terminu płatności rat, na które została rozłożona należność główna. Sąd I instancji miał również podstawy do obciążenia pozwanego kosztami procesu poniesionymi przez powoda, z uwagi na wynik sprawy i bliską perspektywę podjęcia pracy przez pozwanego.

Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną, na mocy art. 385 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego ma podstawę prawną w art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy miał przy tym na uwadze przejściowo trudną sytuację majątkową pozwanego.